

UPPSALA
UNIVERSITET

Hemligheten bakom friska företag och organisationer

Eva Vingård

Professor em i Arbets- och
miljömedicin, Uppsala

*Healthy organizations are not
created by accident!*

Grawitch et al, 2006

Faktorer associerade med sjukdom/friskhet och dålig/bra hälsa

- **Genetiska**
- **Biologiska**
- **Sociala**
- **Psykologiska**
- **Livsstil**
- **Miljö**
- **Arbetsförhållanden**
- **Status**

Nya utmaningar

”Eliminationsprocessen”, att enbart få bort riskfaktorer, är otillräcklig eller inadekvat i ett arbetsliv där nyckelfaktorerna för framåtskridande bl.a. är motivation, samarbete och kreativitet.

Att undvika exponering för negativa förhållanden är bra men leder inte alltid till en positiv situation eftersom positiva tillstånd ofta är något kvalitativt annorlunda – inte bara det omvända.

(Aronsson et al., 2009)

Konflikter

Låg produktivitet

Hälsoproblem

Hälsofrämjande

Prevention

God arbetsmiljö

Hälsofrämjande

Prevention

Färre konflikter

Högre produktivitet

God hälsa

MODELLER FÖR EXPONERINGAR I ARBETET

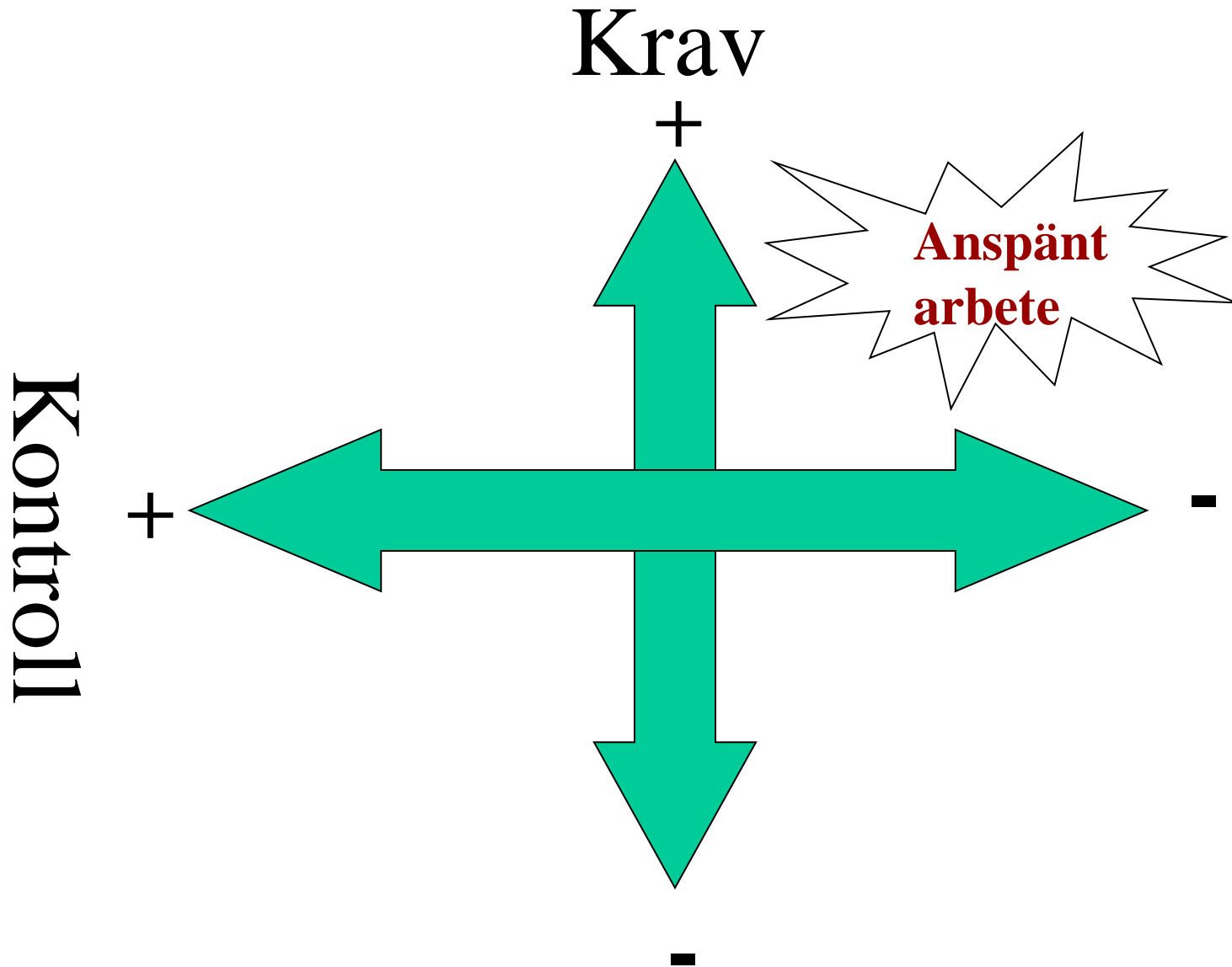

Känsla av sammanhang

KASAM

- Meningsfullt
- Begriplighet
- Hanterbarhet

» *Aaron Antonowsky*

Karasek-Theorell-Johnson 1979-1990

Socialt stöd

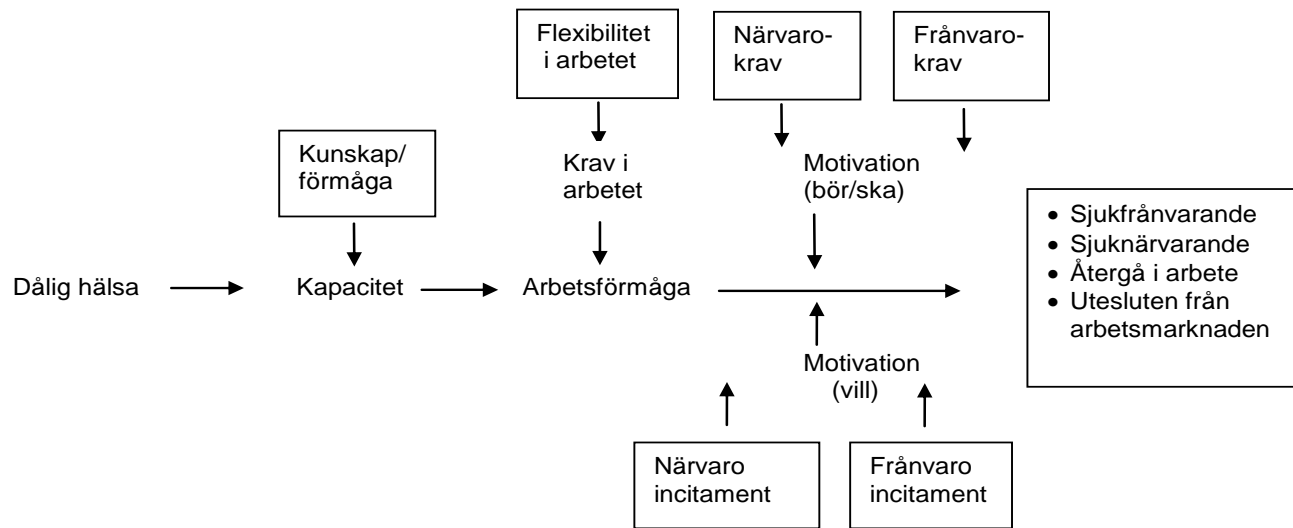

Ansträngnings- belöningsmodellen

Nedlagd energi

i relation till

*Erhållen belöning i form av lön,
uppskattning, ”att bli sedd”*

Sjukflexibilitetsmodellen enligt Gun Johansson

Hälsa och framtid i svenskt arbetsliv

en undersökning av det friska företaget
och organisationen

Nycklar till friska företag

Inspirerande exempel och resultat från
forskningsprojektet Hälsa och Framtid

Friskfaktorer i privata företag

- Ledarskap
- Medarbetarskap och kompetensförsörjning
- Kommunikation
- Rättvisa

Från risk till frisk

– om friskfaktorer i kommuner och landsting

En skrift från AFA Försäkring

Hälsa och framtid i kommuner och landsting

- Ledarskap
- Kompetensutveckling
- Kommunikation, feedback, öppenhet
- Möjlighet till byte av arbetsuppgifter
- SAM integrerat i verksamheten
- God kontroll och kännedom om sjukfrånvaron

Faktorer som främjar psykisk hälsa och välbefinnande

- Gott ledarskap (rättvist, stödjande, inkluderande)
- Kontroll i arbetet (inflytande och stimulans)
- Balans mellan arbetsinsats och belöning
- Tydliga mål
- Anställningstrygghet
- Balans mellan arbete och fritid.

”Psykisk ohälsa, arbetsliv och sjukskrivning” Rapport från FORTE 2015

God arbetsmiljö – Friska arbetsplatser

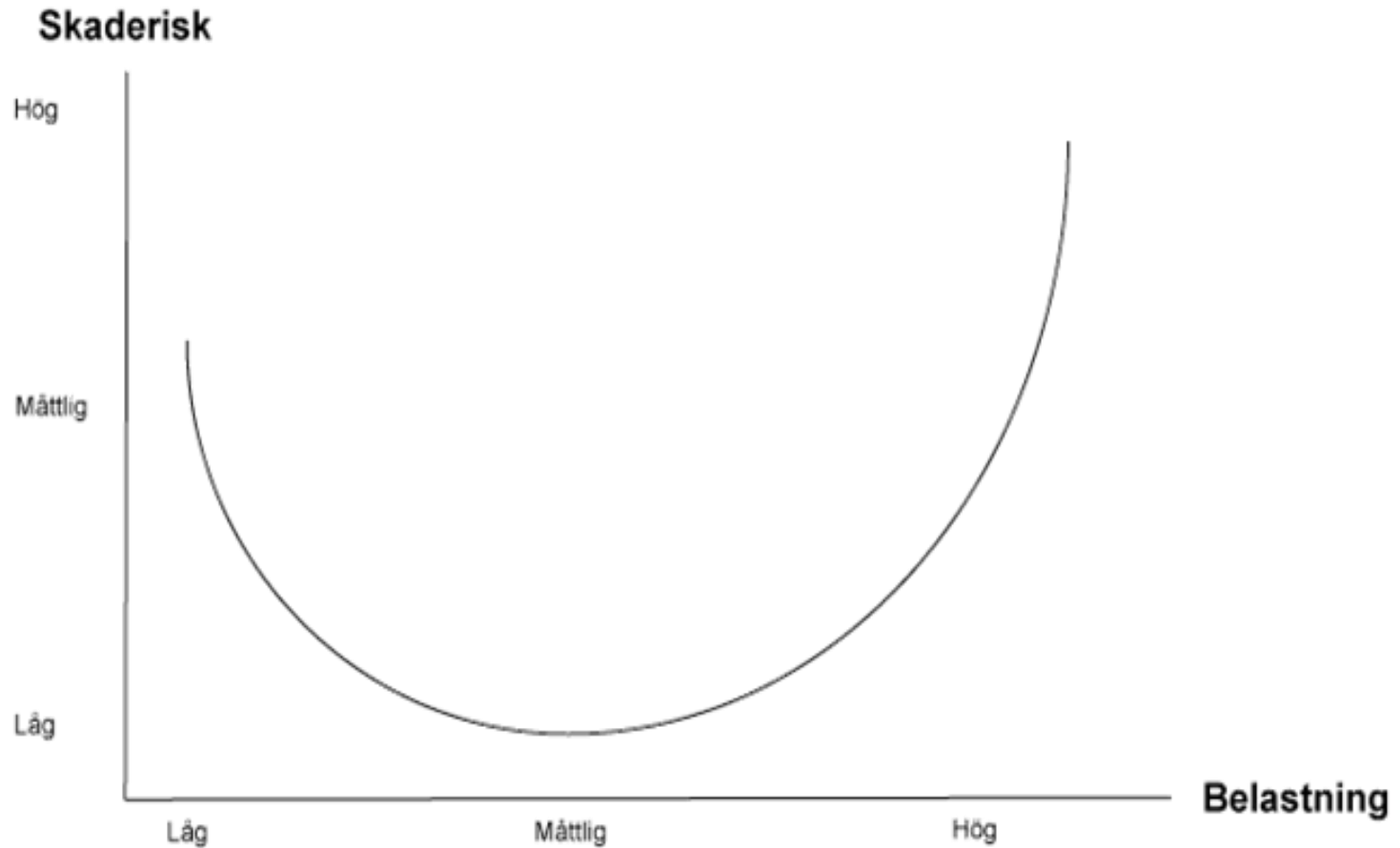
Per Lindberg, Uppsala universitet &
Högskolan i Gävle

Eva Vingård, Uppsala universitet

Rapport från Arbetsmiljöverket 2012

Positiv fysisk belastning i arbetslivet

Belastningsdos vs. skaderisk

Winkel 1989

Rörelsebrist – en utmaning

*Healthy organizations are not
created by accident!*

Grawitch et al, 2006